

Insatser för att öka konkurrenskraften och lönsamheten för primärproducenter av svensk ull

ARENA
SVENSK
ULL

**Affärsmodeller för
hantering av svensk ull**

Sammanfattning

Projektet har:

- samlat aktörer i ullens hela värdekedja för erfarenhetsutbyten, nätverkande och kunskapsutbyte
- tagit fram en reviderad och förankrad modell för klassificering av svensk ull
- genomfört kompetensutveckling för fårägare och fårklippare
- varit med och etablerat flera ullinsamlingsstationer för svensk ull
- skapat en utbildning för svenska ullklassificerare

Inför fortsatt utveckling har projektet identifierat att:

- det krävs entreprenörer med ekonomiska muskler att klara en längre investeringsperiod
- en fungerande modell är att fårklippare samlar in ull från gårdar
- det behöver fler mindre lokala insamlingshubbar dit fårägare kan lämna in ull

Varför ett projekt?

Genomföra och testa insatser för att öka konkurrenskraften och lönsamheten för primärproducenter av svensk ull

Efterfrågan på svensk ull har ökat de senaste åren.

Vår bedömning är att efterfrågan kommer att fortsätta öka.

Det har saknats fungerande logistik, insamling och affärsmodeller för att vidareförmedla svensk ull.

Syftet med projektet har varit att utveckla modeller, samarbeten och logistik kring **insamling, klassificering och försäljning** av ull i Sverige samt att utveckla kompetens kring ullhantering.

Målgrupper

- Fårägare
- Fårklippare
- Ullklassificerare

Mål

Ta fram väl fungerande användbara affärsmodeller för insamling, klassificering, logistik och försäljning som kan tillämpas i Sverige.

INSATSER & RESULTAT

Insamling – undersökning Östra Svealand

- Arbetsgrupp i Östra Svealand har undersökt metoder för uppskalningsbar insamling
- Kartläggning visar att fårägare vill sälja ull om de får rimlig betalt, mer kunskap i ullhantering och det är enkelt att sälja
- Tillgången beräknas vara 11-12 ton ull av från främst Gotlandsfår, Allmogeraser, korsningar och Finull
- Total efterfrågan 7,5 ton per år av lokala uppköpare som f.f.a efterfrågar vit korsningsull av lantras-köttraskorsningar, ull från Leicesterfår, vit ull från Finullsfår och ull från Texelfår
- Leveranssäkerhet och spårbarhet är viktig för uppköpare
- Intresseanmälan för att hitta entreprenör som vill starta upp ullstation i området
- Det behövs kapitalstark entreprenör som klarar längre investeringsperiod

Insamling – entreprenör på G i Hälsingland

- Planer på storskalig insamling i Hälsingland
- Erfarenhetsutbyte har skett mellan projekt Affärsmodeller och entreprenörerna
- Planer på insamling av ull, tvätteri och spinneri

Insamling – projektmodell Sjöhärad

- Delaktig i planering av ullinsamling på Strömma Naturbrukscentrum tillsammans med Hushållningssällskapet Västra och Sjöhärad's Fåravelsförening
- Hösten 2024 får de Leader-stöd för att fortsätta utveckla insamlingen
- Projektledare deltagit i arbetsgruppen för affärsmodeller

Insamling – affärsmodell fårklippare

- Västkustens ullinsamling samlar in ull vid klippning
- Fårklippare Rocco Zander i Östergötland
- Fårägare uppskattar att "bli av med ullen" direkt
- Kan avgöra vid klipptillfället vilken ull som är värd att säljas vidare
- Fördel för fårbonden kan vara att ullaffären är avslutad när ullen lämnar gården
- Uppstart av insamling med fårklippare i Jämtland - UllZtationen – ett nytt lokalt initiativ

Svensk ullstandard

- I samarbete med Axfoundation och Dalarna Science Park revidering och praktiska tester av klassificerings-systemet i Svensk ullstandard
- Pilotinsamling november 2024 av 3 ton ull från lokala gårdar i Dalarna
- Förankring- och remissomgång av Svensk ullstandard
- Ny version lanserad i februari 2025

Kompetensutveckling

- Utbildningsdag för fårägare Strömme Naturbrukscentrum. Oktober 2023
- Produktion av digital kurs SMART ullproduktion. Lanserad februari 2025.
- Uppstartsträff för digital självstudiekursen SMART ullproduktion. Mars 2025.
- Information och aktuellt i ull-Sverige för fårägare. Framtidsdag FÅR Västerås. November 2024
- Information om Svensk ullstandard. Fårfest i Kil mars 2023, mars 2024 och februari 2025.
- Utbildning för fårklippare i samarbete med Svenska fårklipparförbundet. Augusti 2023 och oktober 2024.
- Skapat en utbildning för ullklassificerare. Hantverksakademin erbjuder utbildningen från hösten 2025.

Nätverkande och samarbeten

- Projektet har haft stora kontaktytor och jobbat med nätverksskapande dialoger.
- Projektet har samlat många olika aktörer i ullens värdekedja på ett effektivt sätt i arbetsgrupper, till exempel Affärsmodeller och Svensk ullstandard.
- Erfarenhetsutbyten och dialog viktigt för framtida samarbeten och fortsatt utveckling.

Kommunikation

Projektet har spridit resultat löpande i nyhetsbrev, hemsida och sociala medier.

Webb

www.arenasvenskull.se

Nyhetsbrev

<https://www.arenasvenskull.se/nyhetsbrev/>

Instagram

www.instagram.com/arenasvenskull

Linkedin

<https://www.linkedin.com/company/arenasvenskull>

Sammanfattning

Slutsatser

- Arena svensk ull är en viktig plattform för att förmedla information och kontakter, behålla och utöka kompetens, samla erfarenheter och skapa nätverk mellan aktörer.
- Arenans roll som samverkande nod kan stötta nya aktörer och koppla ihop verksamma med olika intressenter för fortsatt utveckling.

Framtiden

- Projektet har på ett effektivt sätt samlat aktörer i ullens hela värdekedja
- Positiva erfarenhetsutbyten, nätverkande och utbyte av kunskap
- Förberett för kommande satsningar genom involvering av producenter, ullrådgivare och uppköpare
- Det krävs entreprenörer med ekonomiska muskler att klara längre investeringsperiod
- En fungerande modell är att fårklippare samlar in ull från gårdar
- Lokala hubbar behövs dit fårägare kan lämna in ull
- Norsk modell med lokal-lag inspirerar – kan utvecklas tillsammans med distriktsföreningar i Svenska Fåravelsförbundet

Länkar för mer information

Kursen SMART ullproduktion

<https://arenasvenskull.newzenler.com/courses/smartullproduktion>

Svensk ullstandard:

<https://www.arenasvenskull.se/en-svensk-ullstandard/>

Utbildning till Ullklassificerare

<https://hantverksakademin.se/ullklassificerare>

